

UNELE REFLEXII PRIVIND PROBELE ȘI EXIGENȚELE ÎNAINȚATE FAȚĂ DE ACESTEA ÎN CADRUL PROCESULUI PENAL

SOME REFLECTIONS REGARDING THE EVIDENCE AND REQUIREMENTS ADVANCED AGAINST IT IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Denis URSU, ORCID: 0009-0005-7868-0258
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 343.14:343.13(478)(094.4)

e-mail: denis.ursu.com@gmail.com

The purpose of this study is the brief exposition of the results obtained following the research of the concept of evidence in the criminal process, as well as the admissibility requirements submitted to them. Among the outlined objectives, both the definition of the concept of evidence in the criminal process and the analysis of its characteristic features are identified. The present study is based on the application of general methods of scientific knowledge, such as: analysis and synthesis, induction and deduction, comparison and observation.

Cuvinte-cheie: *admisibilitate, relevanță, concludență, utilă, suficiență, veridicitate, probă.*

INTRODUCERE

Chestiunile cu privire la probatoriul penal, esența și natura juridică a probelor rămân a fi un subiect aprig de discuție în doctrina procesual penală pe tot parcursul perfecționării procesului penal. Relevanța continuă a subiectului abordat este determinată de natura juridică a procesului penal, care este menit să stabilească cu ajutorul probelor diverse împrejurări și fapte în legătură cu infracțiunea săvârșită – activitate procesual penală fundamentală în cadrul căreia se adoptă hotărâri în cauza examinată.

Probele asigură realizarea practică a principiilor și normelor procesual penale care, așa după cum rezultă din art. 1 alin. (2) din Codul de procedură penală [1], garantează protejarea persoanei, societății și a statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și a societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Antrenate în proces în concordanță cu exigențele legislației procesual penale, probele asigură respectarea strictă a ordinii procedurale în derularea procesului penal. Aceasta se realizează prin dezvăluirea promptă și completă a circumstanțelor infracțiunii, identificarea și tragerea la răspundere penală a persoanelor ce se fac responsabile de comiterea acesteia, asigurarea unui proces judiciar echitabil și prin aplicarea corectă a normelor procesual penale. Astfel, conchidem că într-un final valoarea probelor se rezumă la cali-

tatea cercetării și soluționării cauzei, legalitatea și temeinicia hotărârii adoptate, indiferent de etapa procesului penal.

Asigurarea admisibilității probelor în cadrul procesului penal reprezintă una dintre cele mai importante sarcini ale etapei de urmărire penală. Aplicarea unor metode inadmisibile de colectare a probelor în procesul de investigare a infracțiunii poate ulterior atrage după sine: tragerea ilegală și neîntemeiată la răspundere penală; aplicarea măsurilor procesuale de constrângere, inclusiv a celor ce limitează drepturile constituționale ale persoanei, iar în unele cazuri în general la condamnarea neîntemeiată a acuzatului. Admiterea încălcărilor de un alt caracter, în legătură cu nerespectarea procedurii formale de obținere a probelor, pot atrage violarea dreptului acuzatului la apărare, care este un drept inserat sub formă de principiu al legislației procesual penale și care în mod automat ar urma să ducă la excluderea utilizării unor asemenea probe în procesul probator. Chestiunea inadmisibilității probelor este permanent în vizorul doctrinarilor procesualiști și al practicienilor grație valorii sporite a acestei instituții în cadrul stabilirii tuturor circumstanțelor cauzei și soluționării fondului acesteia în acord cu normele procesuale ghidate de un principiu mai general, și anume – echitatea procedurii. Totodată, atenția sporită asupra ei se datorează faptului că, deși art. 94 din Codul de procedură penală [1] stabilește că nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești, indicând expres împrejurările în care aceste date au fost obținute care atrag neadmiterea lor, totuși, unele formulări sunt destul de imprecise și lasă loc de interpretare extensivă. Privit drept garanție procedurală a drepturilor și libertăților persoanei, dreptul la un proces echitabil, într-o societate democratică, este cel care asigură supremația dreptului și protecția individului împotriva posibilelor abuzuri ale autorităților judiciare. Subsumate acestuia pot fi enumerate unele principii fundamentale ale procesului penal, și anume: prezumția de nevinovăție, care raportat la regimul probator, este regula care reglementează sarcina probațiunii, precum și aflarea adevărului în realizarea scopului procesului penal, ceea ce presupune cunoașterea completă și exactă a faptelor în materialitatea lor, precum și a persoanei care le-a săvârșit, în vederea tragerii acesteia la răspundere penală.

Totodată, legalitatea procesului penal consacrată în art. 7 din Coul de procedură penală [1] este principiul fundamental, potrivit căruia desfășurarea întregului proces penal are loc în acord cu dispozițiile legale în materie, atât naționale, cât și a celor ce derivă din tratatele internaționale ratificate, fapt ce presupune că întreaga activitate procesuală trebuie să se efectueze conform normelor prevăzute de legea procesual penală, adică actele procesuale sau procedurale să fie îndeplinite cu respectarea condițiilor de formă și fond prevăzute de lege. În același timp, urmează a fi respectat și principiul loialității administrării probelor care derivă din jurisprudența Curții Europene, principiu care interzice utilizarea oricărei strategii sau manopere care are ca scop administrarea, cu rea-credință, a unui mijloc de probă sau care are ca efect provocarea comiterii unei infracțiuni în vederea obținerii unui mijloc de probă, dacă prin aceste mijloace se aduce atingere demnității persoanei, drepturilor acesteia la un proces echitabil sau la viața privată.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Probele sunt definite în art. 6 alin. (1) pct. (33) din Codul de procedură penală [1] drept elemente de fapt, dobândite în modul prevăzut de acest cod, ce servesc la constatarea împrejurărilor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei penale. La rândul său, art. 93 alin. (1) din Codul de procedură penală stabilește că probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de acest cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. La fel, legislația procesuală stabilește că în calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul anumitor mijloace de probe pe care le enumeră. În același timp, art. 94 din Codul de procedură penală stabilește datele care nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești.

Probele în cadrul procesului penal reprezintă o modalitate de obținere a informațiilor cu privire la circumstanțele faptice ce au importanță pentru justa soluționare a cauzei penale. În cazul în care informațiile referitoare la circumstanțele ce urmează a fi probate nu vor fi exprimate în forma prevăzută de legislația procesual penală, acestea nu vor constitui probe în cauza penală examinată. Astfel, doar informațiile privitoare la circumstanțele faptice care îmbracă forma prevăzută de legislația procesual penală reprezintă probe și doar atunci când acestea au importanță pentru cauza penală [2, p. 134].

Probe nu sunt faptele în sine (de exemplu, prezența prejudiciului cauzat prin infracțiune), ci informațiile cu privire la astfel de fapte care se conțin în sursele de probă sau, altfel spus, mijloacele de probă. Probe în cadrul cauzei penale întotdeauna sunt acele informații ce au importanță pentru cauză, acestea se conțin, de exemplu, în declarațiile persoanelor audiate, concluziile experților, obiectele și documentele ridicate și examinate. De aceea, urmează să distingem între conceptul de probă, adică purtătorul ei fizic sau material, și sursa procedurală.

Faptul că organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune de anumite obiecte sau documente ce conțin informații cu privire la infracțiune încă nu semnifică că această informație a căpătat statutul de probă în cadrul cauzei. Aceste informații trebuie să fie fixate în ordinea prevăzută de legislația procesual penală printr-un mijloc de probă, altfel spus – într-o sursă procedurală, de exemplu: într-un proces-verbal de cercetare la fața locului, de audiere, al altor acțiuni procesuale, în ordonanța sau încheierea de recunoaștere a obiectului în calitate de corp delict, în raporturile de expertiză judiciară etc. Însuși procesul de fixare a probelor în cadrul actelor procedurale necesită îndeplinirea acțiunilor procesuale și respectarea strictă a procedurii de consemnare a acestora prevăzute de legislația procesual penală. Astfel, drept urmare a acestor acțiuni, informația obține statut de probă în cadrul cauzei penale. Probă reprezintă informația, iar izvorul procesual al probei sau mijlocul de probă reprezintă forma în care sunt fixate aceste informații.

Semnificația probelor în cadrul procesului penal constă în faptul că cu ajutorul acestora se stabilesc circumstanțele cuprinse în obiectul probatoriului și într-un ase-

menea mod cu o perspectivă sporită se constată împrejurările în care a fost săvârșită infracțiunea.

Conchidem că dispoziția conceptuală care se află la baza definirii conceptului de probă procesual penală este concluzia despre faptul că probele pot apărea doar în calitate de mijloc prin intermediul cărora urmează a fi stabilită prezența sau absența circumstanțelor ce urmează a fi dovedite în cadrul procesului penal, precum și a altor circumstanțe ce au importanță pentru soluționarea cauzei penale. Prin urmare, este inadmisibilă utilizarea probelor pentru soluționarea oricăror altor sarcini și scopuri în cadrul procesului penal. În această ordine de idei, caracteristicile gnoseologice fundamentale și natura procesuală a probelor urmează să fie în mod inevitabil subordonate scopului prestabilit, și anume – pentru folosirea acestora în calitate de mijloace de stabilire a prezenței sau absenței împrejurărilor ce urmează a fi determinate în procesul penal, precum și a altor circumstanțe ce au o semnificație primordială în cauza penală.

Urmare a celor relatate, conchidem că datorită faptului că comiterea infracțiunii, desfășurarea urmăririi penale și judecarea cauzei au loc în intervale de timp diferite, organul de urmărire penală, pentru cunoașterea tuturor circumstanțelor cauzei și pentru stabilirea cu certitudine a celor întâmplare, urmează să desfășoare o activitate cognitivă bazată pe colectarea și cercetarea urmelor infracțiunii, administrând mijloacele de probă relevante în baza cărora instanța de judecată va soluționa fondul cauzei penale.

Pe lângă faptul că legislația procesual penală determină noțiunea de probă, aceasta prevede și un șir de exigențe cărora aceasta urmează să corespundă pentru a putea servi drept probă în cadrul procesului penal. Astfel, art. 95 alin. (1) din Codul de procedură penală [1] stabilește că sunt admisibile probele pertinente, concludente și utile administrate în conformitate cu acest cod. Aceste concepte sunt numite uneori proprietăți ale probei, determinând caracteristicile juridice ale acesteia.

Menționarea faptului că fiecare probă urmează să dispună de trei semne sau proprietăți obligatorii, adică relevanța, concludența și utilitatea, trebuie înțeleasă drept condiție că în cazul în care lipsește cel puțin una dintre acestea, atunci nu există însuși proba. Doar în cazul unui răspuns pozitiv simultan referitor la relevanța, concludența și utilitatea informațiilor despre fapte și despre forma procesuală a acestora se poate afirma că subiectul înzestrat cu atribuții de dovedire dispune de probe.

Probele procesual penale care dispun de semnele admisibilității, relevanței, concludenței, utilității și veridicității reprezintă mijloace ale procesului probator în aceeași măsură atât la etala de urmărire penală, cât și la etapa de judecare a cauzei. Respectiv, în opinia noastră, este inadmisibilă abordarea unor autori precum că toate probele trebuie delimitate în două categorii, denumind unele pur și simplu probe, iar altele probe verificate în instanță, denumite și probe judecătorești [3, p. 5].

Potrivit art. 95 alin. (2) din Codul de procedură penală, chestiunea admisibilității datelor în calitate de probe o decide organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea părților, ori, după caz, instanța de judecată. Astfel, din norma enunțată rezultă că aprecierea admisibilității probelor în cursul procesului penal se realizează în două etape.

Prima etapă are loc în momentul obținerii probelor corespunzătoare în rezultatul desfășurării acțiunilor procesuale. La această etapă, organul de urmărire penală, desfășurând o anumită acțiune procesuală de colectare a probelor, în momentul percepției directe a informațiilor obținute, le apreciază din punctul de vedere al pertinentei și poate să recunoască unele informații drept impertinente în raport cu circumstanțele cauzei examinate.

A doua etapă de apreciere a admisibilității probelor are loc atunci când în procesul examinării cauzei se adoptă hotărâri referitoare la stabilirea circumstanțelor cu caracter juridic și material bazate pe probe procesual penale.

În literatura de specialitate, unii autori împărtășesc opinia potrivit căreia fiecare probă trebuie să fie caracterizată de următoarele trăsături: pertinentă, concludentă și veridicitate, iar în ansamblu – suficiență [4, p. 152]. Această poziție în general este agreată și la nivel legislativ, fiindcă art. 101 alin. (1) din Codul de procedură penală stipulează că fiecare probă urmează să fie apreciată din punctul de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punctul de vedere al coroborării lor. Așadar, instituția admisibilității probelor reflectă o anumită preferință a legiuitorului, care se confruntă cu o selecție dintre stabilirea adevărului cu orice preț și o disponibilitate conștientă de a reduce probabilitatea atingerii acestuia pentru a restrânge riscul condamnării unei persoane nevinovate, precum și pentru a limita domeniul restrângerii drepturilor constituționale ale persoanei [5, p. 5].

Urmare a unei analize minuțioase a opiniilor prezentate anterior, ajungem la concluzia, că admisibilitatea probelor reprezintă o trăsătură a probelor care le caracterizează din punctul de vedere al legalității sursei datelor despre circumstanțele faptice, precum și a modului de obținere și fixare a datelor nominalizate în ordinea stabilită de legislația procesual penală, de subiecții abilitați în rezultatul realizării acțiunilor procesuale desfășurate cu respectarea ordinii procesuale ce determină forma acestor acțiuni. Conținutul acestei trăsături a conceptului de probă procesual penală are la bază următoarele reguli: 1) referitor la subiectul abilitat propriu-zis să efectueze acțiuni procesuale în scopul obținerii probelor; 2) despre sursa corespunzătoare de informații care constituie conținutul probei; 3) despre acțiunile procesuale corespunzătoare utilizate întru obținerea probelor; 4) despre ordinea procedurală corespunzătoare de desfășurare a acțiunilor procesuale utilizate drept mijloc de obținere a probelor.

Potrivit art. 6 pct. 34) din Codul de procedură penală, pertinente sunt probele care au legătură cu cauza penală. În teoria procesului penal lipsește o viziune unică cu privire la determinarea pertinentei probelor drept trăsătură a acestora. Motivul absenței unei abordări unanime a pertinentei probelor constă în faptul că cercetătorii interpretează diferit esența și conținutul acestei categorii procesuale.

Astfel, unii autori afirmă că pertinenta probelor reprezintă capacitatea acestora, exteriorizată prin conținutul său, să servească drept mijloc de stabilire a împrejurărilor ce au importanță pentru soluționarea cauzei [6, p. 40]. În mod special, Cleiman L.V. susține că pertinenta probelor reprezintă o proprietate juridică obligatorie care reflectă capaci-

tatea probei de a determina în mod direct sau indirect circumstanțele care urmează a fi dovedite grație legăturilor obiective dintre acestea [7, p. 11].

Alți cercetători determină relevanța probelor drept semn sau trăsătură care indică prezența conexiunii căutate dintre informația probatorie și circumstanțele ce urmează a fi probate [8, p. 148]. În același timp, se remarcă caracterul obiectiv al acestei conexiuni [9, p. 325], care poate fi de natură cauză-efect, condiționat, spațio-temporal etc. Astfel, autorii Gromov N.A. și Zaițeva C.A. afirmă că relevanța probelor reprezintă o proprietate interioară inerentă probei, care reflectă legătura obiectivă dintre datele faptice și împrejurările cauzei cercetate care au fost dobândite de purtătorul acestora, adică mijlocul de probă în rezultatul interacțiunii cu faptul cercetat și care grație acestei împrejurări este apt de a indica spre acest fapt [10, p. 64]. Alți cercetători atrag atenția asupra faptului că relevanța este o trăsătură obiectivă inerentă organic probelor, nu însă o trăsătură juridică a acestora. După cum afirmă Cocoreva L.D. și Cuznețova N.P., această trăsătură obiectivă se remarcă prin prezența unei legături semnificative inerente dintre conținutul probei și al circumstanțelor ce necesită a fi dovedite, datorită căreia aceste date sau informații pot servi întru stabilirea adevărului [11, p. 121]. Alți doctrinari, dimpotrivă, consideră relevanța drept exigență prevăzută de lege potrivit căreia în calitate de probă pot servi doar faptele care au tangență cu cauza [12, p. 25].

Unii procesualiști caracterizează condiția relevanței probelor fără a indica capacitatea lor de a stabili prin conținutul lor circumstanțele cercetate în cauză [13, p. 121]. În această ordine de idei, Mihailovskaia I.B. concluzionează că este necesară distingerea chestiunilor privind relevanța probelor și determinarea valorii probei pentru cauza examinată. Aceasta afirmă că a stabili valoarea probei înseamnă a determina în mod precis și clar care anume fapte sunt stabilite prin această probă, precum și care este raportul dintre aceste fapte și faptul principal [14, p. 598].

Includerea în definiția relevanței probelor a trăsăturii precum capacitatea de a permite stabilirea împrejurărilor și faptelor importante pentru soluționarea cauzei nu corespunde pe deplin înțelegerii esenței acestei categorii procesuale. În opinia noastră, un neajuns al concepției includerii în determinarea relevanței probelor este indicarea la capacitatea acesteia de a stabili circumstanțele și faptele cercetate pe cauză, fiindcă aceasta reprezintă în mod inevitabil identificarea acestei categorii după acest criteriu cu alte trăsături ale probelor, și anume – suficiența acestora. Astfel, identificarea aptitudinilor unei anumite probe de a fi admisă drept mijloc de probă se realizează în cursul soluționării chestiunii privind suficiența acestora întru soluționarea justă a cauzei penale [15, p. 15]. Prin urmare, relevanța probelor nu poate fi determinată prin prisma capacității de stabilire a faptelor și circumstanțelor cercetate prin conținutul acestora, întrucât trăsătura suficienței probelor caracterizează acest aspect.

Potrivit art. 6 pct. 35) din Codul de procedură penală, concludente sunt probele relevante care influențează asupra soluționării cauzei penale. Astfel, sunt concludente probele care prin conținutul lor au o influență esențială și care determină adoptarea unei anumite soluții cu privire la fondul cauzei penale examinate. Totodată, în acord cu preve-

derile art. 6 pct. 36) din Codul de procedură penală, utile sunt probele concludente care, prin informațiile pe care le conțin, sunt necesare soluționării cauzei. Prin urmare, sunt utile probele care sunt indispensabile întru soluționarea fondului cauzei; ar fi inutile probele în situația în care în cauză sunt numeroși martori care relevă aceeași informație privind la circumstanțele cauzei examinate, grație împrejurărilor în care aceștia se aflau.

Soluționarea chestiunii privind suficiența probelor atât în doctrină, cât și în practică, este asociată cu anumite dificultăți [16, p. 25]. În doctrină nu există o unitate în abordarea conceptului de suficiență a probelor. Unii autori atribuie suficienței probelor proprietatea prelucrării predominant în mod logic a informațiilor factive în corespundere cu legitățile gândirii [13, p. 193]. Alți autori determină suficiența probelor drept convingerea în faptul că a fost realizată o cercetare cuprinzătoare, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei [17, p. 85]. Într-o altă opinie, prin suficiență a probelor se înțelege totalitatea probelor pertinente, admisibile, veridice necesare întru stabilirea împrejurărilor comiterii infracțiunii în corespundere cu realitatea obiectivă produsă și adoptarea unor hotărâri întemeiate în procesul examinării și soluționării cauzei [18, p. 30]. Condiția admisibilității probelor interzice utilizarea probelor obținute cu încălcarea ordinii procedurale. Astfel, admisibilitatea probelor în cadrul procesului penal este determinată în mod direct de necesitatea respectării prevederilor constituționale, a legislației procesual penale, a actelor internaționale la care Republica Moldova este parte și care sunt aplicabile procesului penal. În același timp, unii procesualiști consideră conceptul suficienței probelor identic cu limitele probării [19, p. 122]. Astfel, cauza unor asemenea diverse abordări se găsește în absența unei abordări metodologice potrivite privind soluționarea chestiunii privind suficiența probelor în cadrul procesului penal.

Aprecierea suficienței probelor, dinul punct de vedere al esenței acesteia, la toate etapele procesului penal este aceeași. Totodată, are tangență cu intima convingere a organului de urmărire penală și a instanței de judecată în ceea ce ține de veridicitatea informațiilor obținute referitor la circumstanțele obiectului probatoriului, precum și la alte circumstanțe și fapte ce au importanță pentru soluționarea cauzei penale. În această ordine de idei, conchidem că suficiența probelor în cadrul procesului penal reprezintă cerința care se exprimă în prezența unui sistem al pertinentei, concludenței și utilității probelor, obținute în rezultatul cercetării sub toate aspectele, complete și obiective a circumstanțelor cauzei și a ansamblului de probe colectate, care în mod credibil stabilesc toate împrejurările cauzei ce formează obiectul probatoriului, precum și a altor împrejurări care au importanță pentru justa soluționare a cauzei.

Într-o opinie, trăsătura veridicității probelor în cadrul procesului penal are o natură subiectivă care se manifestă în certitudinea probelor condiționată de verificarea minuțioasă a acestora și este în raport de dependență față de stabilirea pertinentei și admisibilității care asigură posibilitatea utilizării acestora în cadrul procesului probator [20, p. 85]. În procesul probator, determinarea veridicității fiecărei probe are o importanță deosebită, fiindcă anume în rezultatul stabilirii veridicității se ajunge la concluzia dacă o anumită probă corespunde sau nu realității. La rândul său, recunoașterea veridicității

probelor este una dintre condițiile ce permite stabilirea vinovăției sau nevinovăției persoanei în comiterea infracțiunii, precum și a circumstanțelor comiterii acesteia.

Conchidem că acțiunile desfășurate întru stabilirea veridicității oricărei probe urmează a fi examinate în contextul aprecierii probelor care se realizează pe tot parcursul procesului probator. Această activitate conduce la pătrunderea în esența probei și în consecință este strâns conexă de verificarea probelor. Atât verificarea, cât și aprecierea probelor în procesul probator se intersectează organic între ele. În acest sens, pe bună dreptate se remarcă că unele trăsături ale probelor, veridicitatea și, în unele cazuri, relevanța și admisibilitatea sunt pasibile verificării și aprecierii; restul, adică forța probantă și suficiența, se supun doar aprecierii, fiindcă pentru aceasta nu sunt necesare careva acțiuni practice de verificare [6, p. 80]. Urmează de remarcat faptul că aprecierea veridicității probelor este inseparabilă de verificarea acestora; prin urmare, recunoașterea probelor drept veridice reprezintă rezultatul unei verificări anterioare. Astfel, în doctrina procesual penală se menționează trei metode tradiționale de verificare a probelor care sunt destul de eficiente și aplicabile întru stabilirea veridicității oricărei probe: analiza și cercetarea conținutului fiecărei probe din punctul de vedere al integralității, consistenței și coerenței logice a acesteia; compararea probelor pentru identificarea coincidenței sau inconsecvenței; descoperirea de noi probe, preferabil din diverse surse procesuale cu privire la aceleași circumstanțe ale cauzei [21, p. 7].

CONCLUZII

Probe nu sunt faptele în sine de (exemplu, prezența prejudiciului cauzat prin infracțiune), ci informațiile cu privire la astfel de fapte care se conțin în sursele de probă sau, altfel spus, mijloacele de probă. Probe în cadrul cauzei penale întotdeauna sunt acele informații ce au importanță pentru cauză; acestea se conțin, de exemplu, în declarațiile persoanelor audiate, concluziile experților, obiectele și documentele ridicate și examinate. De aceea, urmează să distingem între conceptul de probă, adică purtătorul ei fizic sau material, și sursa procedurală.

Condiția admisibilității probelor interzice utilizarea probelor obținute cu încălcarea ordinii procedurale. Astfel, admisibilitatea probelor în cadrul procesului penal este determinată în mod direct de necesitatea respectării prevederilor constituționale, a legislației procesual penale, a actelor internaționale la care Republica Moldova este parte și care sunt aplicabile procesului penal.

Admisibilitatea probelor constituie un element al formei procesuale care semnifică totalitatea condițiilor prevăzute de legislație întru realizarea acțiunilor procesuale, întru stabilirea succesiunii acestora, a ordinii fixării și consemnării acțiunilor procesuale, a termenelor procesuale etc. Importanța reglementării instituției admisibilității probelor este determinată de faptul că aceasta stabilește procedura de cunoaștere a circumstanțelor de fapt ale cauzei, ținându-se cont atât de prezența sarcinilor procesului penal, cât și de prioritatea relativă a acestora. Așadar, instituția admisibilității probelor reflectă o anumită preferință a legiuitorului care se confruntă cu o selecție dintre stabilirea adevărului cu

orice preț și o disponibilitate conștientă de a reduce probabilitatea atingerii acestuia pentru a restrânge riscul condamnării unei persoane nevinovate, precum și pentru a limita domeniul restrângerii drepturilor constituționale ale persoanei.

Referințe:

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14 martie 2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.104-110. În vigoare din 12 iunie 2003.
2. *Уголовно-процессуальное право: Учебник.* / Под редакцией Э.К. Кутуева. Санкт-Петербург: Фонд Университет. 2019. 584 с. ISBN 978-5-6040481-9-1
3. КОСТЕНКО, Р.В. *Оценка уголовно-процессуальных доказательств.* Москва: Юрлитинформ, 2010. 152 с. ISBN 978-5-93295-593-2
4. *Уголовный процесс: Учебник.* / Под ред. И.Л. Петрухина. Москва: Проспект, 2001. 520 с. ISBN 5-900984-11-7
5. КИПНИС, Н.М. *Допустимость доказательств в уголовном судопроизводстве.* Москва: Юристь, 1995. 128 с. ISBN 5-7357-0061-8
6. ОРЛОВ, Ю.К. *Основы теории доказательств в уголовном процессе: Научно-практическое пособие.* Москва: Проспект, 2000. 138 с. ISBN 5-8369-0086-8
7. КЛЕЙМАН, Л.В. *Установление относимости доказательств при расследовании преступлений: Автореферат диссертации кандидата юридических наук.* Омск, 2001.
8. ГРОМОВ, Н.А. *Уголовный процесс России: Учебное пособие.* Москва: Юристь, 1998. 552 с. ISBN 5-7975-0094-9
9. ЯКУПОВ, Р.Х. *Доказывание в уголовном процессе. Уголовный процесс: Учебник для вузов.* Москва: Зерцало. 1998. 448 с.
10. ГРОМОВ, Н.А., ЗАЙЦЕВА, С.А. *Оценка доказательств в уголовном процессе.* Москва: Приор, 2002. 128 с. ISBN 5-7990-0729-8
11. КОКОРЕВ, Л.Д., КУЗНЕЦОВ, Н.П. *Уголовный процесс: доказательства и доказывание.* Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та, 1995. 272 с. ISBN 5-7455-0868-X.
12. КАЗ, Ц.М. *Доказательства в советском уголовном процессе.* Саратов: СГУ, 1968. 104 с.
13. ФАТКУЛЛИН, Ф.Н. *Общие проблемы процессуального доказывания.* Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1976. 206 с.
14. *Доказывание в уголовном процессе. Часть III. Учебно-методические материалы.* Красноярск: Краснояр. гос. ун-т. 1998. 1094 с.
15. КУДИН, Ф.М., Костенко, Р.В. *Достаточность доказательств в уголовном процессе.* Краснодар: КГАУ, 2000. 159 с.

16. ЗАЖИЦКИЙ, В. *Оценочные понятия в уголовно-процессуальном законе: язык и стиль*. Советская юстиция, 1993, №. 13.
17. БЕЛКИН, Р.С. *Собирание, исследование и оценка доказательств. Сущность и методы*. Москва, 1966.
18. УЛЬЯНОВА, Л.Т. О достаточности доказательств. В: Вестник МГУ. Серия 12: *Право*. 1974, № 6.
19. КОРНЕВ, Г.П. *Методологические проблемы уголовно-процессуального познания*. Нижний Новгород: Нижегородская академия Министерства Внутренних Дел РФ, 1995. 194 с. ISBN: 5-88840-001-7
20. КАРЯКИН, Е., МИРОНОВ, В. К вопросу о взаимосвязи достоверности с иными свойствами доказательств. *Уголовное право*, 2004, № 3.
21. БРИЗИЦКИЙ, А., ЗАЖИЦКИЙ, В. *Относимость и достоверность доказательств в уголовном суде-производстве*. В: *Советская юстиция*, 1982, №. 3.